

kret mistanke om misbrug af ulovlige euforiserende stoffer mv.

Den foreslåede bestemmelse vil også kunne anvendes over for en større kreds af indsatte, f.eks. således at samtlige indsatte på en eller flere institutioner eller afdelinger pålægges at afgive urinprøve.

Henset til, at der er tale om en bestemmelse, der er målrettet mod misbrug af ulovlige euforiserende stoffer og andre ulovlige stoffer, og da bestemmelsen for så vidt angår mistankekravet adskiller sig fra § 60, stk. 2, finder Justitsministeriet det rigtigst, at den foreslåede regel indføjes som en ny § 60 a i straffuldbyrdsesloven.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 1 (§ 60 a, stk. 1).

3.2.1.1. Det at blive afkrævet en urinprøve må betragtes som et indgreb i privatlivet, der er omfattet af artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Ingen offentlig myndighed må gøre indgreb i udøvelsen af retten til privatliv, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed eller landets økonomiske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder eller friheder, jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8, stk. 2.

Formålet med den foreslåede bestemmelse i § 60 a er at forstærke kontrollen med ulovlig indsmugling af, handel med og misbrug af euforiserende stoffer mv. Denne forstærkede kontrolindsats sigter mod at undgå en række uheldige følgevirkninger af stofmisbrug mv., der er uforenelige med straffuldbyrdsesloven, herunder en atmosfære præget af vold og trusler mod personale og blandt de indsatte. På den baggrund vil den foreslåede bestemmelse efter Justitsministeriets opfattelse være omfattet af de i artikel 8, stk. 2, anførte hensyn til forebyggelse af uro eller forbrydelse samt beskyttelse af andres rettigheder og friheder.

Adgangen til at afkræve urinprøver har udtrykkelig hjemmel i den foreslåede bestemmelse. Den foreslåede bestemmelse er materielt begrænset til urinprøvekontroller, der har til formål at undersøge for misbrug af euforiserende stoffer mv., og indgreb efter bestemmelsen skal være sagligt begrundede og foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader. Herudover indeholder bestemmelsen den formelle begrænsning, at afgørelse om gennemførelse af urinprøvekontrol alene kan træffes af institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil. Hermed er det sikret, at bestem-

melsen ikke anvendes vilkårligt. Indgrebet er efter Justitsministeriets opfattelse proportionalt i forhold til de ovennævnte hensyn, der ligger bag bestemmelsen. Det bemærkes i den forbindelse, at urinprøvekontrol må anses som et relativt begrænset indgreb.

3.2.2. Afgivelse af urinprøve bør i lighed med øvrige indgreb mod den indsatte være underlagt almindelige skånsomhedsprincipper. Det foreslås derfor, at § 60, stk. 4, tillige skal finde anvendelse på den foreslåede bestemmelse. Dette betyder blandt andet, at der ved afgivelsen af urinprøve ikke bør være andre indsatte til stede.

Det følger endvidere af almindelige forvaltningsretlige principper, at urinprøve alene kan afkræves, hvis dette er rimeligt begrundet i saglige hensyn.

Afgivelse af urinprøve forudsætter delvis afklædning. Efter Justitsministeriets opfattelse bør afgivelse af urinprøve derfor kun undtagelsesvis foretages eller overværes af personer af andet køn end den indsatte. Det foreslås derfor, at også § 60, stk. 5, skal finde anvendelse på den foreslåede bestemmelse.

Derimod synes afgivelse af urinprøve ikke at have en sådan indgribende karakter, at det er nødvendigt at stille krav om medvirken af en læge. Anvendelsesområdet for den nugældende § 60, stk. 6, bør derfor efter Justitsministeriets opfattelse ikke udvides til at omfatte afgivelse af urinprøve. Det bemærkes herved, at der ikke bliver tale om efter bestemmelsen i § 60 a at udtage urinprøve ved anvendelse af fysisk tvang (kateder), men at der alene er det tvangselement, at den indsatte kan ikendes disciplinærstraf, jf. nedenfor, hvis den pågældende nægter at afgive urinprøve.

Det foreslås, at de nærmere retningslinjer for gennemførelsen af rutinemæssig urinprøvekontrol fastsættes i administrative forskrifter. Dette svarer til den gældende ordning i medfør af § 60 i straffuldbyrdsesloven om undersøgelse af den indsatte person og opholdsrum, jf. § 60 a, stk. 3.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 1 (§ 60 a, stk. 2 og 3).

3.2.3. Den foreslåede bestemmelse har til formål at styrke kontrollen med narko og andre ulovlige stoffer i kriminalforsorgens institutioner.

Hvis en indsat ikke kan afgive urinprøve, kan den pågældende efter de gældende regler udelukkes fra fællesskab, indtil urinprøve er afgivet, jf. § 63, stk. 1, nr. 2. Udelukkelse fra fællesskab kan dog højst udstrækkes til tre timer. Dette vil tilsvarende gælde urinprøver i medfør af den foreslåede bestemmelse.

Justitsministeriet finder under hensyntagen til formålet med den foreslåede bestemmelse, at der er behov for yderligere at sikre effekten af den foreslåede